

Begroting Waddenfonds 2021

Voor zienswijze aan PS verstuurd op 6 april 2020
Vastgesteld door het algemeen bestuur Waddenfonds op .....

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
2	INRICHTING GR WADDENFONDS	7
2.1	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING	7
2.2	SAMENSTELLING BESTUUR EN ORGANISATIE	7
3	PROGRAMMA'S	8
3.1	INLEIDING	8
3.2	ALGEMENE FINANCIËLE EN BELEIDSMATIGE KADERS	9
4	FINANCIËN	14
5	PARAGRAFEN	15
5.1	INLEIDING	15
5.2	BEDRIJFSVOERING (UITVOERINGSORGANISATIE INCLUSIEF BEHEERFUNCTIES)	15
5.3	FINANCIERING	15
5.4	WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	16
5.5	ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	18
5.6	GRONDBELEID	18
5.7	LOKALE HEFFINGEN	18
5.8	VERBONDEN PARTIJEN	18
6	FINANCIËLE BEGROTING.	19
6.1	RECAPITULATIE PROGRAMMABEGROTING EN MEERJAREN-PERSPECTIEF	19
6.2	TOELICHTING BEGROTING 2020	20
6.2.1	BEGROTINGSPROGRAMMA SUBSIDIETHEMA'S EN -PROGRAMMA'S	20
6.2.2	BEGROTINGSPROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	22
6.2.3	BEGROTINGSPROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	23
6.2.4	RESULTAATBESTEMMING	23
6.3	2021 EN VERDER	23

1 Inleiding

Het dagelijks bestuur biedt u hierbij de conceptbegroting 2021 van het Waddenfonds aan.

Het Waddenfonds geeft uitvoering aan een gedecentraliseerde taak van de rijksoverheid. Deze taak is aan de drie Waddenprovincies gezamenlijk overgedragen per 1 januari 2012. Een en ander is vastgelegd in het Bestuursakkoord van 14 september 2011. Met de decentralisatie hebben de drie Waddenprovincies een belangrijk instrument in handen voor het in stand houden en ontwikkelen van het Waddengebied.

In mei 2012 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland besloten tot het instellen van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds in de vorm van een openbaar lichaam. Op 9 juni 2012 heeft daartoe de constituerende vergadering plaatsgevonden op Texel.

Met de overdracht van de middelen door de provincie Fryslân aan het Waddenfonds per 1 oktober 2012 is het Waddenfonds ook daadwerkelijk als zelfstandige organisatie van start gegaan. Vanaf oktober 2012 en in 2013 heeft het Waddenfonds subsidies verstrekt op basis van het Pionierprogramma 2012-2013.

In 2014 is het nieuwe Uitvoeringsplan Waddenfonds 2014-2017 door Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland vastgesteld en daarna in werking getreden. Op basis van het Uitvoeringsplan heeft het algemeen bestuur van het Waddenfonds op 30 juni 2014 het Jaarprogramma 2014-2015 vastgesteld en op 26 november 2015 het Jaarprogramma 2016. Eind 2016 hebben Provinciale Staten van de drie GR-provincies het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld. Op basis daarvan heeft het Waddenfonds een Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 opgesteld. In het Uitvoeringskader Waddenfonds is enerzijds de inzet van het Waddenfonds voor de majeure opgaven bepaald en anderzijds de aanpak met de thematische openstellingen. Dit kader is vastgesteld door de staten van de drie GR-provincies en vormde de basis voor het door het algemeen bestuur vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2017-2026. Het kader heeft in principe een looptijd van 10 jaar, maar ten tijde van de vaststelling is opgemerkt dat het daarmee niet statisch is. Indien er aanleiding is voor een aanpassing dan is die ruimte er. In het najaar van 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om de in 2021 geplande evaluatie Waddenfonds naar voren te halen. En wel naar het voorjaar van 2020. Daarmee loopt de evaluatie Waddenfonds parallel aan de midterm review Investeringskader.

Bij het opstellen van de begroting 2021 wordt de – in de Wet gemeenschappelijke regeling en in de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds – voorgeschreven cyclus gevolgd en is vaststelling voor de zomer van 2020 voorzien. In deze begroting is een paragraaf opgenomen met daarin de algemene financiële en beleidsmatige kaders. Daarnaast is in deze begroting een onderverdeling in programma's opgenomen. Ook bevat de begroting een nadere specificatie van de besluiten van het algemeen bestuur die een meerjarige doorwerking kennen. Zoals hiervoor opgemerkt: deze begroting bevat een flinke lijst met majeure projecten waarover sinds het begin van het Investeringskader Waddengebied besloten is en er nog steeds sprake is van meerjarige begrotingsconsequenties.

In de begroting 2016 is geïntroduceerd dat het Waddenfonds een deel (bijna 2/3e deel) van de jaarlijkse rijksdotaties kan inzetten voor majeure projecten. Subsidies aan majeure projecten kunnen grote bedragen betreffen. In de financiële verordening is de basis gelegd om voor dergelijke projecten meerjarig begrotingsmiddelen te reserveren. Het al eerder hierboven genoemde Investeringskader bevat een zestal grote opgaven die met majeure, meerjarige projecten zullen worden ingevuld en waarvoor veelal meerjarige financiering nodig is. Een wijziging in systematiek van meerjarig reserveren naar meerjarig beschikken is in 2020 doorgevoerd en zal nader worden toegelicht in de paragraaf financieel en beleidsmatige kaders.

Consequentie van het meerjarig beschikken van middelen in begrotingen is dat dit doorwerkt in volgende begrotingsjaren, terwijl in de jaarcyclus elk jaar de begroting voor het daaropvolgende jaar voor zienswijze aan Provinciale Staten wordt voorgelegd en door het algemeen bestuur wordt vastgesteld.

In 2017, 2018 en 2019 is er verder gewerkt aan het programmeren van grote projecten. De op begrotingsbasis beschikbaar gestelde 2/3 middelen voor subsidies bleken niet voldoende om de ambities te realiseren en te dekken. Om daarvoor op tijd middelen beschikbaar te hebben is in 2018 dan ook besloten tot een wijziging van de begroting Waddenfonds 2018. Vanuit de Algemene Reserve is toen 30 miljoen met een wijziging van de begroting beschikbaar gekomen voor investeringen in majeure projecten .

In de meerjarenbegroting ziet u het middelenbeslag weergegeven van de majeure projecten waartoe inmiddels is besloten.

2 Inrichting GR Waddenfonds

2.1 Gemeenschappelijke Regeling

In mei 2012 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het treffen van de gemeenschappelijke regeling in provinciale staten.

Daarbij hebben de volgende elementen een rol gespeeld:

- *het Kabinet heeft besloten het Waddenfonds te decentraliseren naar de Waddenprovincies;*
- *ten behoeve van deze decentralisatie hebben het Rijk en de Waddenprovincies op 14 september 2011 het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds ondertekend;*
- *met deze decentralisatie werd het beheer over het Waddenfonds en de besteding van middelen ten laste van dit fonds een autonome taak van de Waddenprovincies;*
- *in voormeld Bestuursakkoord is opgenomen dat de Waddenprovincies zorg dragen voor een professionele uitvoeringsorganisatie voor het beheer van het Waddenfonds en beschikken in gezamenlijkheid over de gelden van dit fonds.*

Na de constituerende vergadering van 9 juni 2012 is opdracht gegeven voor de aanstelling van de onafhankelijke kwaliteitscommissie en de werving van de directeur Waddenfonds. De directeur Waddenfonds is per 1 december 2012 begonnen.

Naar aanleiding van de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is door de Waddenprovincies in november 2015 de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds gewijzigd.

2.2 Samenstelling Bestuur en organisatie

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds bestaat uit drie leden (van elke waddenprovincie de gedeputeerde die het Waddenfonds in portefeuille heeft).

Het algemeen bestuur bestaat uit negen leden. Naast de drie portefeuille houdende gedeputeerden, zijn van Noord Holland twee statenleden aangesteld en van Fryslân en Groningen vier gedeputeerden. Voor elk van de bestuursleden zijn plaatsvervangers aangesteld.

Ter ondersteuning van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur is een kleine, professionele organisatie ingericht. Het betreft de functies secretaris/directeur, plaatsvervangend directeur/controller, programmaregisseur en juridisch, financiële en administratief-secretariële ondersteuning. De toetsing van aanvragen aan de Subsidieverordening Waddenfonds en het beheer van toegekende subsidies is uitbesteed aan een beheerorganisatie.

3 Programma's

3.1 Inleiding

De hoofddoelstellingen van het Waddenfonds zijn:

- Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied;
- Het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
- Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden;
- Het ontwikkelen van een duurzame kennishouding ten aanzien van het Waddengebied.

In het Bestuursakkoord is bepaald dat de vier hoofddoelstellingen nevensgeschikt zijn. Het Waddenfonds zet zich in voor een samenhangende ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, duurzame economische ontwikkeling, verduurzaming van de energiehouding en een duurzame kennishouding van het Waddengebied. Tevens is bepaald dat de middelen uit het Waddenfonds op programmatische wijze zullen worden ingezet.

In mei 2017 hebben de Provinciale Staten van de Waddenprovincies het Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 vastgesteld.

Als bouwstenen voor de programmering is de volgende thema-indeling gehanteerd:

Hoofddoelen	Thema's
A. Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het waddengebied	
	Waddenzee en Eems-Dollard estuarium
	Randen van het wad
	Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie
B. Het verminderen en wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee	
	Bodem, water, licht en geluid
C. Een duurzame economische ontwikkeling in het waddengebied, dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehouding in het waddengebied en de direct aangrenzende gebieden	
	Duurzame recreatie en duurzaam toerisme
	Duurzame energiehouding
	Duurzame waddenhavens
	Duurzame visserij
	Duurzame landbouw

Tot en met 2020 is het de Waddenacademie die met een begrotingssubsidie van het Waddenfonds invulling geeft aan de hoofddoelstelling 'ontwikkelen duurzame kennishuishouding Waddengebied'. Onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat een nadere bezinning op de realisatie van deze doelstelling wenselijk bleek. Op basis van een door het dagelijks bestuur ingestelde verkenning naar mogelijkheden tot een andere realisatie van de doelstelling kennishuishouding zullen in de loop van 2020 voorstellen gedaan worden voor een andere cq aanvullende inrichting van de hoofddoelstelling. In principe blijven de op begrotingsbasis beschikbare middelen ten behoeve van deze doelstelling geoormerkt voor realisatie van deze hoofddoelstelling.

Verder is er een budget voor lokale innovaties. Het Budget Lokale Innovaties (BLI) wordt ingezet om de vitaliteit van dorpen en de kwaliteit in de directe omgeving te verbeteren door middel van sociaaleconomische activiteiten van de dorpsgemeenschap.

Op basis van het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds 2017-2026, vastgesteld door het algemeen bestuur in juni 2017, stelt het dagelijks bestuur subsidieregelingen vast. De subsidieregelingen kunnen aanvullend c.q. complementair worden toegepast ten opzichte van het Investeringskader Waddengebied. Indien er aanleiding voor is, kan bijstelling van het Uitvoeringsprogramma door het algemeen bestuur plaatsvinden.

In de begroting wordt gewerkt met drie begrotingsprogramma's. Daarnaast zijn expliciet de verleende begrotingssubsidies met haar meerjarige doorwerking opgenomen. De drie programma's die in deze begroting staan zijn:

- Subsidiethema's en -programma's
- Bedrijfsvoering
- Algemene Dekkingsmiddelen

Deze drie programma's maken het enerzijds mogelijk om nadrukkelijker de bestemming van middelen af te bakenen. Anderzijds biedt het mogelijkheden om bevoegdheden tot het bestemmen van middelen, binnen het vastgelegde programma, over te dragen aan het dagelijks bestuur. De kaders hiervoor liggen vast in de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds, de Financiële Verordening en de Nota Toelichting Begroting en worden nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Het algemeen bestuur heeft in het Uitvoeringsprogramma 2017-2026 inhoudelijke accenten gelegd en tevens een onderverdeling aangegeven binnen het begrotingsprogramma Subsidiethema's. Het is aan het dagelijks bestuur om – binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde Uitvoeringsprogramma – met subsidieregelingen subsidieplafonds en inschrijvingstermijnen voor de subsidiethema's vast te stellen.

3.2 Algemene financiële en beleidsmatige kaders

Algemene uitgangspunten

De per 1 januari 2015 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft in artikel 47b voor dat het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voorlegt aan Provinciale Staten van de deelnemende provincies. Op die manier kan de Gemeenschappelijke regeling (hierna GR) tijdig – voor behandeling van de voorjaars(kader)nota – bij de deelnemende provincies kenbaar maken of en hoe de GR de bijdragen van de deelnemers beïnvloedt. Bij de behandeling van de voorjaars(kader)nota kunnen de deelnemers op basis van deze informatie sturing geven aan hun bijdragen aan de GR. Aangezien de GR Waddenfonds alleen en rechtstreeks wordt gefinancierd met rijksdotaties via het Provinciefonds zijn de beleidsmatige en financiële kaders van het Waddenfonds niet van invloed op de begrotingen van de Waddenprovincies. De GR ontvangt jaarlijks van het Rijk haar dotatie en dat is het budget waarmee de GR werkt, de provincies dragen niet bij uit eigen middelen.

Het Waddenfonds benut deze paragraaf in de begrotingstoelichting om de relatie tussen de inhoudelijke en financiële inzet van het Waddenfonds toe te lichten, alsmede de bandbreedtes waarbinnen de GR de middelen inzet om uitvoering te geven aan de Waddenvisie ('Wadden van

allure!') en het Investeringskader Waddengebied. Deze documenten kunnen worden betrokken bij de behandeling van de conceptbegroting voor zienswijze in Provinciale Staten.

Het Waddenfonds hanteert als vast uitgangspunt een gelijke verdeling van middelen uit het Waddenfonds aan het eind van de periode (t/m 2026) tussen duurzame economie en ecologie (de zogenaamde 50%-50% verdeling). De Waddenprovincies hebben zich in artikel 3 van het Bestuursakkoord met de minister van Infrastructuur en Milieu verplicht om deze verdeling in stand te houden na de decentralisatie van de middelen uit het Waddenfonds.

Transparant meerjarig begroten als gevolg van wijziging gemeenschappelijke regeling Waddenfonds
In 2015 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten naar aanleiding van de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds (Gr Waddenfonds) gewijzigd. Enerzijds zijn daarmee wettelijke bepalingen van de Wgr geïmplementeerd. Dit leidt er onder andere toe dat voor 15 april de conceptbegroting voor zienswijze aan Provinciale Staten wordt voorgelegd gelijktijdig met de (ontwerp)jaarrekening van het voorgaande jaar. Anderzijds is in de Gr Waddenfonds de basis gelegd voor het flexibeler en transparant inzetten van middelen. Als uitwerking van de Gr Waddenfonds is daarbij door het algemeen bestuur de Financiële Verordening in 2015 vastgesteld, waarin het mogelijk is gemaakt om met overloopbestemmingsreserves te werken waardoor subsidiebeschikkingen kunnen worden afgegeven in het volgende boekjaar die voortvloeien uit openstellingen uit het voorgaande boekjaar.

Daarnaast maken de gewijzigde Gr Waddenfonds en de Financiële Verordening het mogelijk om resultaten uit het afgesloten boekjaar te plaatsen in de zogenaamde bestemmingsreserve voor majeure projecten. Middelen uit deze bestemmingsreserve kunnen worden aangewend voor majeure projecten als daartoe met een (technische) begrotingswijziging door het bestuur wordt besloten.

Deze instrumentele flexibilisering kan worden ingezet om majeure projecten met Waddenfondsmiddelen te kunnen (co)financieren op basis van het Investeringskader dat door de deelnemende provincies is vastgesteld. Vanaf de begroting 2016 wordt als vuistregel aangehouden dat 1/3 deel van de jaarlijks te besteden rijksdotaties wordt ingezet voor openstellingen en 2/3 kan worden ingezet voor majeure projecten. Veelal zal de uitvoering van majeure projecten een meerjarig karakter hebben, in de betreffende begrotingen worden de financiële implicaties in beeld gebracht.

Het algemeen bestuur heeft naast de financiële verordening ook de Nota Toelichting Begroting vastgesteld. Deze nota vormt het procedurele kader voor het dagelijks bestuur in relatie tot de begroting. Daarbij is tevens vastgelegd op welke wijze het dagelijks bestuur kan omgaan met de middelen die zijn geraamd in de drie begrotingsprogramma's.

Uitvoeringskader Waddenfonds

Met het vaststellen van het Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 - voorgedragen door het algemeen bestuur Waddenfonds - door Provinciale Staten zijn de kaders gegeven voor de inzet van het Waddenfonds voor de majeure opgaven van het Investeringskader en voor de thematische openstellingen. Het Uitvoeringskader Waddenfonds is hét inhoudelijke kader voor subsidieverlening door het Waddenfonds aan majeure projecten die uit het Investeringskader voortvloeien en voor thematische openstellingen van het fonds. De verdeling over duurzame economie en ecologie voor majeure projecten wordt ingekaderd door de indicatieve middelenverdeling zoals aangegeven in het Investeringskader. Het Uitvoeringskader heeft in principe een looptijd tot het einde van het fonds, echter met dien verstande dat wijzigingen te allen tijde mogelijk zullen zijn. De in het voorjaar van 2020 voorgenomen evaluatie Waddenfonds kan daartoe dus ook aanleiding geven.

Zoals te doen gebruikelijk, legt het bestuur Waddenfonds nu tevens aan Provinciale Staten ter kennisname ook de ontwerpjaarstukken 2019 voor, opdat deze informatie kan worden betrokken bij de zienswijze-behandeling van de conceptbegroting. Provinciale Staten van de Waddenprovincies zijn daarmee in staat in de vergadering van mei 2020 een en ander in samenhang te beschouwen en desgewenst te besluiten over het indienen van een zienswijze op de conceptbegroting.

In het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds is een directe koppeling gelegd in relatie tot de thema-gespecificeerde doelen en de hoofdoelen, gekoppeld aan duurzame economie en ecologie.

Het dagelijks bestuur stuurt vervolgens met subsidieplafonds en vereisten voor de thema's in de jaarlijkse openstellingen, opdat aan het einde van de looptijd van het Waddenfonds de beoogde gelijke verdeling kan worden gerealiseerd. In de jaarverslagen wordt gerapporteerd over de stand van zaken ten aanzien van dit uitgangspunt.

Zowel voor Waddenfondsbijdragen aan majeure projecten als de inzet van Waddenfondsmiddelen bij thematische openstellingen vormt de Algemene subsidieverordening Waddenfonds 2017 het juridisch kader voor subsidieverlening.

De inhoudelijke kaders – Uitvoeringskader (hierna UK) en Uitvoeringsprogramma (hierna UP) Waddenfonds - en de budgettaire kaders van de begroting zijn bepalend voor de subsidieregelingen (openstellingsbesluiten) van het dagelijks bestuur. In de subsidieregeling en met daarin gestelde subsidieplafonds kunnen aanvullende inhoudelijke vereisten, passend binnen de marges van het UK en UP, en criteria worden gesteld. Tijdens openstellingsperioden kunnen subsidieaanvragen worden ingediend. Het dagelijks bestuur beschikt uiteindelijk over aanvragen die zijn getoetst aan de bepalingen van de subsidieregeling en de subsidieverordening. Aanvullend kan een ingesteld subsidieplafond ervoor zorgen dat een project niet voor subsidieverlening in aanmerking komt. Het subsidieplafond is het sturingsinstrument waarmee overschrijding van de begroting wordt beheerst. Zoals vastgelegd in het UK zal bij de subsidieregelingen het tenderprincipe leidend zijn bij de wijze van verdeling van de middelen. Ook andere wijzen van verdeling blijven mogelijk, zoals het molenaarsprincipe of het uitschrijven van prijsvragen. In een tender worden alle aanvragen, na sluiting van een openstellingsperiode, gelijkelijk beoordeeld en gewogen: rangschikking naar de mate waarin aanvragen voldoen aan de gestelde subsidiecriteria. Daartoe wordt het dagelijks bestuur indien het een openstelling volgens het tenderprincipe betreft, bij haar besluitvorming geadviseerd door een commissie van deskundigen: een zogenoemde adviescommissie.

Naast de programmering (inhoudelijke sturing en sturing met middelen en qua verdeelwijze) met openstellingen voor de thema's bestaan er op basis van artikel 6 van het bestuursakkoord twee budgetten. Eén budget is gericht op de hoofddoelstelling van het Waddenfonds ten aanzien van de kennishuishouding. Het andere budget betreft Budget Lokale Innovaties (BLI). Het budget kennishuishouding werd onder meer ingezet ter financiering van de activiteiten van de Waddenacademie. In 2020 wordt een verkenning uitgevoerd naar een verbeterde inzet van deze middelen. Het BLI wordt ingezet om vernieuwende lokale initiatieven te stimuleren die bijdragen aan de vitaliteit van het Waddengebied. Subsidieregelingen in het kader van BLI volgen het molenaarsprincipe.

De bepalingen in de subsidieregelingen zijn tevens gericht op stimulering van meervoudige doelrealisatie en op stimulering van samenwerking bij de uitvoering van gesubsidieerde projecten. In de openstellingsperioden is er een gelijk speelveld voor aanvragers.

Reeds verleende begrotingssubsidies voor majeure projecten

In de zomer van 2016 is besloten twee projecten te subsidiëren die budgettair een meerjarig beslag op de middelen 2020 en volgende jaren leggen. Het gaat om: Vismigratierivier Afsluitdijk (deel 2) en Vitale kustontwikkeling Eems Dollard.

In de loop van 2018 is besloten de volgende meerjarige majeure projecten te subsidiëren: Wereld Erfgoed Centrum, Green Goods Texel, Programma Vermarkten Werelderfgoed, Pilot Ophogen Landbouwgronden, Vissen voor verbinding, Verbinding rond Sud Ie, Slow Mill, Centrum Gastvrij Schiermonnikoog, Habitatdiversiteit Waddenmozaïek, AHPD Ameland, Groene Chemie uit CO2 en zonlicht, Groene waterstof chemiecluster Delfzijl, Ontwikkeling 20MW waterstof elektrolyse en Demoproject Restwarmteleiding.

In 2019 zijn besluiten genomen met meerjarige financiële consequenties voor de volgende projecten: Waddentools Wij en Wadvogels, Waddentools Swimway, Tidalkite en Ruim baan voor vissen 2.

Een toelichting op de majeure projecten kunt u vinden in de jaarstukken 2019 en op de website van het Waddenfonds.

De meerjarige financiële effecten op bovengenoemde besluiten zijn in de tabellen in hoofdstuk 6 verwerkt. In tegenstelling tot vorige begrotingen zijn ten behoeve van de overzichtelijkheid in deze begroting en haar meerjarenperspectief niet meer alle majeure projecten afzonderlijk opgenomen, er is voor een totaalbedrag gekozen. In een aanvullende tabel zijn alle meerjarige projecten met een begrotingsbeslag afzonderlijk opgesomd.

Renteopbrengsten

Met ingang van 2014 worden de geldmiddelen die nog niet direct uitbetaald hoeven te worden op grond van de Wet Schatkistbankieren verplicht bij het Ministerie van Financiën gestald. In 2014 is via het Ministerie twee keer € 15 miljoen in een langlopend deposito belegd.

Deze deposito's hebben een looptijd tot mei 2021 respectievelijk mei 2023. De huidige rentes voor deposito's bij het ministerie variëren van 0% voor 5 jaar vast tot 0,2% voor 10 jaar vast. In verband met de extreem lage rentestanden wordt er voorlopig niet belegd in nieuwe deposito's. De aflopende deposito's resulteren vanaf 2021 in een afname van de renteopbrengsten, en daarmee in een afname van de begrotingsruimte. Er wordt voor gekozen om de afname niet in mindering te brengen op de majeure programma's maar op de thematische programma's.

Capaciteit Uitvoeringsorganisatie Waddenfonds

In het najaar van 2018 heeft het algemeen bestuur ingestemd met een incidentele wijziging van de begroting Waddenfonds 2018 én 2019 in verband met extra kosten voor personele inzet in de uitvoeringsorganisatie Waddenfonds. De conceptwijzigingen zijn voor zienswijzen aan Provinciale Staten van de GR gezonden. Er werd geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor het geven van een zienswijze. Met het opmaken van de begroting 2020 is er ten behoeve van de beperkte capaciteit van de uitvoeringsorganisatie een ophoging van de begroting geweest voor de jaren 2020, 2021 en 2022. De dekking daarvoor vond plaats vanuit de algemene reserve. Het uitgangspunt voor de organisatie-/bedrijfsvoeringskosten was 5% van de gemiddelde jaardotatie van het Rijk in het fonds. De afgelopen jaren is dit verhoogd tot 6,2% en met vaststelling van de nieuwe DVO met de provincie Fryslân komt dit percentage in 2020 op 7,4% te liggen. De verhoging kan plaatsvinden door een deel van de algemene reserve hiervoor aan te wenden.

Het algemeen bestuur heeft gevraagd om in 2019 een nadere onderbouwing voor de benodigde capaciteit te geven. Deze onderbouwing kan gevonden worden in de omvang van het werk, bestaande uit jaarlijks 30 BLI-aanvragen, 36 aanvragen voor de brede openstelling, 80 projecten in beheer en 25 majeure projecten. Door de toename van de omvang van het aantal projecten en de complexiteit en de kwaliteitsverbetering van het beheer en de afstemming die rondom de majeure projecten nodig is, maakt dat in ieder geval tot en met 2023 formatie-uitbreiding nodig is. Afhankelijk van het verloop van het verlenen van subsidies aan vooral majeure projecten in de komende jaren zal bekeken worden in hoeverre er middelen benodigd zijn bovenop de indertijd vastgestelde en beoogde 5% voor organisatiekosten.

Daarnaast kan de evaluatie, die in het eerste halfjaar van 2020 wordt uitgevoerd, leiden tot andere inzichten als het gaat om de uitvoering en bijbehorende formatie.

Veranderingen

Evaluatie Waddenfonds

Het Waddenfonds voert in de loop van de eerste helft van 2020 een evaluatie uit. Tegelijkertijd vindt er een midterm review van het Investeringskader Waddengebied plaats. Beide kunnen hun doorwerking krijgen naar de begrotingen 2020 en 2021 Waddenfonds, nadat deze door het algemeen bestuur is vastgesteld. Wij sluiten niet uit dat deze begroting in een later stadium van een voorstel tot wijziging wordt voorzien.

De evaluatie richt zich op de vraag in hoeverre het Waddenfonds resultaten behaalt op haar hoofddoelen. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre de reeds beschikte en afgeronde projecten invulling geven aan de doelen van het Waddenfonds. Is er nog sprake van 'lacunes', wat bijvoorbeeld vraagt om focus in de doelen. We willen een indruk krijgen wanneer het Waddenfonds klaar is in

relatie tot haar doelen.

De inzet van de huidige instrumenten worden geëvalueerd. Dat geldt ook voor de inzet op de hoofddoelen en de acht onderliggende thema's. Tegelijkertijd met de evaluatie van het Waddenfonds willen we ook het UK herijken, ook dit kan gevolgen hebben voor de begroting 2020 of 2021.

Kennishuishouding

Met de decentralisatie van het Waddenfonds is de zorg voor de kennishuishouding opgedragen aan de Waddenprovincies. De feitelijke toekenning van taken en bevoegdheden leidt er toe dat het Rijk en de Waddenprovincies gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de organisatie en de instandhouding van een duurzame kennishuishouding voor de Waddenzee en het Waddengebied. Op dit moment loopt er een verkenning naar de inrichting van de kennishuishouding. Deze verkenning moet er toe leiden dat de kennishuishouding zijn inbedding vindt in een bredere context.

Van meerjarig reserveren naar meerjarig beschikken

Vooruitlopend op de evaluatie heeft in 2020 al een verandering in werkwijze plaatsgevonden met betrekking tot het programmeren van majeure projecten.

De tot op heden gehanteerde werkwijze ging ervan uit dat wanneer een majeur project tot besluitvorming kwam, er een meerjarenreservering plaatsvond. Feitelijk had dit tot gevolg dat in sommige situaties een aanvrager een bepaalde mate van onzekerheid ervoer, vooral met het oog op het verkrijgen van financiering van derde partijen. De onzekerheid kon ten dele ondervangen worden door in plaats van een meerjarenreservering een meerjarenbeschikking af te geven aan de ontvanger. Uiteraard onder het voorbehoud van vaststelling van de begroting van de betreffende begrotingsjaren door het algemeen bestuur van het Waddenfonds. Deze stelselwijziging kreeg de instemming van de accountant van het fonds mits de werkwijze werd medegedeeld aan aanvragers van reeds verleende subsidies aan majeure projecten. Deze wijziging kon plaatsvinden binnen de vastgestelde regelingen van het fonds zoals de subsidieverordening en financiële verordening. Het algemeen bestuur is van de verandering in het voorjaar van 2020 op de hoogte gesteld.

Detacheringen personeel vanuit de deelnemende provincies in de GR en de Dienstverleningsovereenkomst met provincie Fryslân

Voor een goede uitvoering van de werkzaamheden heeft het Waddenfonds een dienstverleningsovereenkomst (hierna DVO) met de provincie Fryslân over de te leveren producten en diensten. Het grootste onderdeel van de DVO vormen het beheer en beoordeling van de subsidies. Dit gebeurt binnen het zogenaamde team beheer van de afdeling Subsidies van de provincie Fryslân. Daarnaast levert de provincie ondersteuning op een aantal PIOFA taken. De looptijd van de huidige DVO is verstreken en om die reden per 1 januari 2020 verlengd.

Het afgelopen jaar is er veel inspanning gepleegd door het team beheer om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren en dat is goed gelukt. De kwaliteitsverbetering betekende ook een verhoging van de formatie-inzet. Die ging van ongeveer 6.8 fte naar 10.7 fte. De voorgaande DVO ging uit van een totaalbedrag van € 800.000,-. In 2019 nam de provincie Fryslân de extra kosten van circa € 500.000,- voor haar rekening.

Vanaf 2020 wil de provincie Fryslân, logischerwijs, de gemaakte kosten doorberekenen aan het Waddenfonds. De kosten van de DVO bedragen ongeveer € 1.100.000,-. Het betreft een verhoging van organisatiekosten tot en met 2023. Het gaat om een verhoging van €350.000,- per jaar. Met dien verstande dat de in voorgaande jaren toegepaste verhoging niet tot en met 2023, maar tot en met 2022 loopt. Voor 2023 is daarom nog een extra incidentele verhoging noodzakelijk van € 500.000,-. Deze kostenverhoging voor 2020 en volgende jaren wordt separaat met een wijziging van de begroting 2020 voorgelegd.

4 Financiën actualisatie

De geschiedenis van het Waddenfonds is te verdelen in drie perioden. Tot 1 januari 2012 was het Rijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Waddenfonds. Tussen 1 januari 2012 en 30 september 2012 had de provincie Fryslân de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van uitvoering/monitoring van de lopende projecten. Met ingang van 1 oktober 2012 is deze verantwoordelijkheid overgedragen aan de GR Waddenfonds. Vanaf 1 oktober 2012 werd de GR Waddenfonds verantwoordelijk voor zowel de lopende beschikkingen als de door de GR Waddenfonds te verstrekken nieuwe beschikkingen. De financiële beheersing en de controle daarop zijn in de 'Financiële Verordening Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds', de 'Nota Toelichting Begroting' en de 'Controle Verordening Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds' en de 'Uitvoeringsregeling Treasury' geregeld.

De decentralisatie is verwerkt in de septembercirculaire Provinciefonds 2011. In totaal is er met de decentralisatie een bedrag gemoeid van ruim € 562 miljoen.

Op grond van het Bestuursakkoord is het volgende betalingsritme voor de decentralisatie bepaald:

	bedragen x € 1.000	
2011	33.000	
2012	28.878	
2012	66.491	overheveling middelen i.v.m. beschikkingen voorgaande jaren
2013	36.824	
2014	38.690	
2015	40.499	
2016 t/m 2026	28.878	Jaarlijks

Het budget voor 2020 bedraagt € 29.308.000,- (dit bedrag bestaat uit de Rijksdotatie 2019, € 28.878.000,- en een verwachte bate aan rente-inkomsten van € 430.000).

De overlopende passiva (eerder aangegane subsidieverplichtingen) bedragen per 31 december 2019 € 72.480.429 en zijn toereikend voor verplichtingen per 1 januari 2019.

De algemene reserve bedraagt ultimo 2019, met de toevoeging van het rekening resultaat 2019, ongeveer € 30,7 miljoen. Deels wordt dit aangewend om de verwachte tekorten op de bedrijfsvoering te financieren.

5 Paragrafen

5.1 Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat in de begroting zeven verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten. Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan, gebundeld weer te geven. Wanneer een paragraaf niet aan de orde is, wordt dit bij de betreffende paragraaf nader toegelicht.

5.2 Bedrijfsvoering (Uitvoeringsorganisatie inclusief beheerfuncties)

Tot 2018 werd de begroting voor de bedrijfsvoeringskosten opgebouwd op basis van 5% van gemiddelde jaardotaties over de looptijd. Hiermee werd het budget voor bedrijfsvoeringskosten gemaximeerd op € 1,75 miljoen per jaar. Voor zover dit budget niet voor de bedrijfsvoeringskosten wordt ingezet, vloeit het restant aan het einde van het jaar in de algemene reserve. In 2018 en 2019 zijn voor bedrijfsvoering extra middelen uitgetrokken. Ook is met de vaststelling van de begroting 2020, ingestemd met een tijdelijke verhoging a €500.000 voor de jaren 2020, 2021 en 2022. De consequenties van de DVO met Fryslân, de te hanteren detacheringstarieven en mogelijke consequenties van de in 2020 uit te voeren evaluatie zijn hierboven in paragraaf 3.2 aan de orde geweest.

Specifiek is de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds (de Kwaliteitscommissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen) nog te vermelden. Deze is aangesteld door het algemeen bestuur van het Waddenfonds en adviseert het algemeen bestuur. Het betreft vijf leden. De vergaderfrequentie is begroot op vijf keer per jaar. Aanvullend wordt de adviescommissie van deskundigen genoemd die sinds 2018 betrokken wordt bij thematische opstellingen.

Zie overigens paragraaf 6.2.2

5.3 Financiering

De financiering van de subsidies vindt plaats op basis van de gedecentraliseerde middelen die door het Rijk via het Provinciefonds jaarlijks worden gedoteerd. Voor de periode 2012 tot en met 2026 betreft dit een totaalbedrag van € 562 miljoen. De GR heeft geen leningenportefeuille. De renterisiconorm is derhalve niet van toepassing voor de GR.

Kasgeldlimiet:

		(bedragen x € 1.000)
Omvang kasgeldlimiet		Begroot
1 Toegestane kasgeldlimiet		
in procenten van de grondslag		8,2%
in een bedrag		2.433
2 Omvang vlottende korte schuld		0
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar		
Schuld in rekening-courant		
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar		
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld		
3 Vlottende middelen	(per 1-1-2019)	151.348
Contante in kas		0
Tegoeden in rekening-courant		19
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar		
4 Toets kasgeldlimiet		
Totaal netto-vlottende schuld (2-3)		-151.367
Toegestane kasgeldlimiet		2.433
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)		+ 148.934

De geldmiddelen die niet direct nodig zijn voor de financiering van de subsidieprojecten en/of de bedrijfsvoering zijn op grond van de Wet Schatkistbankieren per 20 december 2013 verplicht bij het ministerie van Financiën ondergebracht. Overigens is de Uitvoeringsregeling Treasury van toepassing. De regeling is door het dagelijks bestuur vastgesteld in zijn vergadering van 17 december 2015 en vindt zijn basis in de Financiële Verordening Waddenfonds.

5.4 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de GR Waddenfonds in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat wijziging van beleid noodzakelijk is. In de werkwijze voor de subsidies worden beschikte subsidies tevens gereserveerd als verplichtingen in het jaar waarin de beschikking is verstrekt, waarmee de uitgaven één op één lopen. Door met indicatieve subsidieplafonds te werken kan het bestuur sturing houden en een programma voor dat jaar limiteren.

Er bestaat echter wel de kans dat een subsidieaanvrager een bezwaar- of beroepprocedure instelt tegen de afwijzing van een aanvraag of tegen de condities waaronder een aanvraag is geschikt. Hierover wordt geadviseerd door de onafhankelijke commissie rechtsbescherming. Om een eventuele honorering van bezwaar- en beroepschriften te kunnen dekken wordt 20% van het gedecentraliseerde jaarbudget als weerstandsvermogen aangehouden. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt het jaarbudget vanaf 2017 van ongeveer € 29 miljoen gehanteerd. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op € 5,8 miljoen berekend. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd van de vrij aanwendbare middelen. In de begroting 2016 is aangegeven dat in 2020/2021 wordt bekeken of het weerstandsvermogen naar beneden kan worden bijgesteld.

Indien en voor zover door het dagelijks bestuur een (positieve) beslissing op bezwaar volgt, dan wel een beroepsprocedure tot een uitkering van een bedrag aan middelen gaat leiden, wordt een dergelijk bedrag ten laste van het toereikend jaarresultaat gebracht. Mocht het jaarresultaat niet toereikend zijn, zal voorgesteld worden hiertoe de algemene reserve in te zetten. Zo nodig zal een dergelijk besluit de procedure van een begrotingswijziging doorlopen.

Financiële kengetallen Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds			
1A. Netto schuldquote			
<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2019</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Begroting 2021</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.621	1.209	1.621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	72.480	69.770	72.480
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	30.000	30.000	15.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	151.957	153.070	151.957
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	19	28	19
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	812	286	286
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.308	29.308	29.181
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-371%	-384%	-319%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
Aangezien het Waddenfonds alleen middelen besteed die ze ontvangt van het Rijk in het kader van het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds en de provincies geen middelen beschikbaar stellen, zal het Waddenfonds niet meer geld uitgeven dan dat ze uiteindelijk van het Rijk zal ontvangen.			
1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen			
<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2019</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Begroting 2021</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.621	1.209	1.621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	72.480	69.770	72.480
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	30.000	30.000	15.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	151.957	153.070	151.957
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	19	28	19
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	812	286	286
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.308	29.308	29.181
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-371%	-384%	-319%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
De quote is hetzelfde als bij 1A, het Waddenfonds verstrekt tot op heden geen leningen.			
2. Solvabiliteitsratio			
<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2019</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Begroting 2021</i>
A. Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	108.688	112.404	108.688
B. Balanstotaal	182.790	183.383	182.790
Solvabiliteit (A/B) x 100%	59%	61%	59%
Toelichting:			
Hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming, hoe gezonder het bedrijf. Een solvabiliteitsratio van 25% – 40% wordt als gezond gezien. Het Waddenfonds is een tijdelijke regeling tot en met het jaar 2026 die tot doel heeft de middelen van het Waddenfonds te besteden in de Waddenprovincies. Aan het eind van de regeling zal de solvabiliteit de 0% naderen.			
3. Kengetal grondexploitatie			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

4. Structurele exploitatieruimte			
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2019</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Begroting 2021</i>
A. Totale structurele lasten	33.019	61.842	29.931
B. Totale structurele baten	29.308	29.308	29.181
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	30.604	-	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	38.488	32.534	750
E. Totale baten	67.796	29.308	29.181
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	6%	0%	0%
Toelichting:			
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is.			
5. Belastingcapaciteit			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

5.5 Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf kapitaalgoederen dient inzicht te worden gegeven in het onderhoudsprogramma van de kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen en openbare ruimte), de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. Deze paragraaf is voor de GR Waddenfonds niet van toepassing.

5.6 Grondbeleid

Deze paragraaf is niet van toepassing.

5.7 Lokale Heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing.

5.8 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn vennootschappen, stichtingen of verenigingen waarin de GR Waddenfonds deelneemt of anderszins samenwerkt. Deze zijn niet aan de orde.

6 Financiële begroting.

6.1 Recapitulatie programmabegroting en meerjarenperspectief

bedragen x € 1.000

Programma	Realisatie 2019			Geactualiseerde begroting 2020			begroting 2021			begroting 2022		
	lasten	batens	saldo	Lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
1. Subsidies thema's/programma's												
budgetten thema's/programma's	4.712		-4.712	18.253		-18.253	9.331		-9.331	9.270		-9.270
budget majeure projecten	0		0	0		0	1.880		-1.880	11.478		-11.478
Majeure projecten	23.983		-23.983	39.739		-39.739	14.620		-14.620	5.022		-5.022
budget kennishuishouding	1.200		-1.200	1.200		-1.200	1.200		-1.200	1.200		-1.200
budget monitoring	44		-44	100		-100	100		-100	100		-100
ontwikkelbudget	229		-229	300		-300	300		-300	300		-300
			0			0			0			0
2. Bedrijfsvoering			0			0			0			0
bedrijfsvoering	2.184		-2.184	2.600		-2.600	2.600		-2.600	2.600		-2.600
			0			0			0			0
3. Algemene dekkingmiddelen												
gedecentraliseerde middelen Rijk		28.878	28.878	28.878	28.878		28.878	28.878		28.878	28.878	
Overloop bestemmingsreserve												
renteopbrengsten		425	425	430	430		303	303		242	242	
vrijval voorzieningen	664		-664	p.m.	p.m.		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.	
Saldo van baten en lasten	33.017	29.303	-3.715	62.192	29.308	-32.884	30.031	29.181	-850	29.970	29.120	-850
Mutatie reserves	30.604	38.488	7.884	0	32.884	32.884	0	850	850	0	850	850
Totaal saldo	63.621	67.790	4.169	62.192	62.192	0	30.031	30.031	0	29.970	29.970	0

bedragen x € 1.000

Programma	begroting 2023			begroting 2024			begroting 2025		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
1. Subsidies thema's/programma's									
budgetten thema's/programma's	9.109		-9.109	9.028		-9.028	9.028		-9.028
budget majeure projecten	11.478		-11.478	13.870		-13.870	16.004		-16.004
Majeure projecten	5.022		-5.022	2.630		-2.630	496		-496
budget kennishuishouding	1.200		-1.200	1.200		-1.200	1.200		-1.200
budget monitoring	100		-100	100		-100	100		-100
ontwikkelbudget	300		-300	300		-300	300		-300
2. Bedrijfsvoering									
bedrijfsvoering	2.600		-2.600	1.750		-1.750	1.750		-1.750
3. Algemene dekkingmiddelen									
gedecentraliseerde middelen Rijk		28.878	28.878	28.878	28.878		28.878	28.878	
renteopbrengsten		81	81	0	0		0	0	
vrijval voorzieningen		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.	p.m.	
Saldo van baten en lasten	29.809	28.959	-850	28.878	28.878	0	28.878	28.878	0
Mutatie reserves	0	850	850	0	0	0	0	0	0
Totaal saldo	29.809	29.809	0	28.878	28.878	0	28.878	28.878	0

bedragen x € 1.000

	Jaren					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Explicite Majeure Projecten						
budget majeure projecten	0	1.880	8.466	11.478	13.870	16.004
subsidie Viswad	10.000		0	0	0	0
Subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA	4.100	4.400	0	0	0	0
Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard	4.303	0	0	0	0	0
Subsidie Wereld Erfgoed Centrum Waddenzee (WEC)	8.363	0	0	0	0	0
Subsidie Green goods vergister Texel	89	0	0	0	0	0
Subsidie Programma Vermarkten	525	475	425	400	0	0
Subsidie Slow Mill	1.005	0	0	0	0	0
Subsidie Centrum Gastrij Schiermonnikoog	370	0	0	0	0	0
Subsidie Pilot Ophogen Landbouwgronden	139	60	55	55	0	0
Subsidie Waddentools Habitatdiversiteit	1.141	994	807	435	0	0
Subsidie Vissen voor verbinding	1.589	550	300	112	0	0
Subsidie Verbinding rond Sud Ie; (Súd Ie (recreatief))	1.455	1.439	578	0	0	0
Subsidie Groene waterstof chemiecluster Delfzijl	42	18	0	0	0	0
Subsidie Demonstratie AHPD Ameland (biovergisting)	57	0	0	0	0	0
Subsidie Ontwikkeling 20MW	1.739	1.739	0	0	0	0
Subsidie Demoproject restwarmteleiding	100	0	0	0	0	0
Subsidie Groene chemie uit CO2 en zonlicht	537	0	0	0	0	0
Subsidie Waddentools Wij & wadvogels	454	2.271	2.271	0	0	0
Subsidie Waddentools Swimways		876	703	370	139	0
Subsidie Getijdenenergie: TidalKite (Seaqurrent)	2.190	78	0	0	0	0
Subsidie: Ruimbaan voor vissen	1.541	1.721	2.895	3.650	2.491	496
Totaal saldo	39.739	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500

Toelichting begroting 2021

6.1.1 Begrotingsprogramma Subsidiethema's en -programma's

Budgetten thema's/programma's

Voor het jaar 2021 is een bedrag van € 25,831 miljoen beschikbaar voor subsidiëring en financiering van projecten. Op basis van het UK Waddenfonds 2017-2026 en UP Waddenfonds 2017-2026 worden middelen gekoppeld aan de uitvoering van het Investeringskader en zal het dagelijks bestuur van het Waddenfonds subsidieplafonds voor thematische openstellingen vaststellen, uiteraard binnen het met deze begroting vast te stellen budget voor thema's en de uitgangspunten 50% voor ecologie en 50% voor economie.

Naast de reguliere subsidieverlening via 'molenaarsprincipe' en/of tenders voor thematische openstellingen en voor lokale innovaties worden Waddenfondssubsidies ook ingezet voor 'majeure projecten'. Majeure projecten leveren een substantiële bijdrage aan het doelbereik van het Waddenfonds. Dergelijke aanvragen kunnen een subsidieomvang aannemen die de jaarlijks beschikbare subsidiebudgetten benaderen of overschrijden. Om subsidies te kunnen toekennen op grond van het Investeringskader is in technisch-financiële zin een stelsel ontwikkeld (door Waddenprovincies in de GR en door het algemeen bestuur uitgewerkt in de Financiële Verordening en Nota Toelichting Begroting) waarmee de verplichtingen meerjarig kunnen worden gespreid, gekoppeld aan het kasritme van de uitvoeringsfasen. Zie ook ter toelichting paragraaf 3.2.

Het bestuur voorzag dat er in de eerste jaren na het vaststellen van het Investerings- en Uitvoeringskader voor majeure projecten een piek in aanvragen zou ontstaan, waardoor dan een groot beslag op de dan beschikbare middelen nodig zou zijn (meer dan er op jaarbasis op grond van de rijksdotaties én meer dan de gevormde bestemmingsreserve beschikbaar zou zijn). Daarom is er tot begin 2018 een behoorlijke algemene reserve opgebouwd. Onder het Investeringskader zijn inmiddels een aanzienlijk aantal majeure projecten in ontwikkeling. De projecten zijn opgenomen in het Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied (MJP), dat door de drie GS-en regelmatig wordt geactualiseerd. In 2018 is besloten tot een substantiële onttrekking aan de algemene reserve, te weten € 30 miljoen, ten gunste van de bestemmingsreserve majeur.

In beginsel is 2/3 (16,5 miljoen) van het jaarlijkse subsidiebudget inzetbaar voor majeure projecten. In 2016, 2019 en 2020 zijn er besluiten genomen die ook een toekomstige reservering op dit budget hebben gelegd. Die besluiten zijn in het (meerjaren)overzicht verwerkt.

Voor de reguliere subsidieverlening is 1/3 van de jaarlijks beschikbare middelen (ruim 9,5 miljoen per jaar) beschikbaar.

Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Subsidies o.b.v. molenaars-principe of tenders	9.458	9.331	9.270	9.109	9028	9028
Subsidiëring grote projecten (meerjarig)	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500
Totaal	25.958	25.831	25.770	25.609	25.528	25.528

Duurzame kennishuishouding

Hoofddoelstelling 4 bevat de opdracht aan het Waddenfonds om te investeren in duurzame kennishuishouding. In de tijd dat het Waddenfonds onder Rijksverantwoordelijkheid viel, is bij ministeriële regeling geld beschikbaar gesteld voor de onafhankelijke kennisinstelling Waddenacademie. De financiering hiervan liep per juli 2014 af. De Waddenprovincies hebben de wens uitgesproken dat de financiering van de Waddenacademie voortgezet wordt in de vorm van een budgetsubsidie vanuit het Waddenfonds.

Tot en met 2019 is daaraan voldaan door een budgetsubsidie van € 1,2 miljoen aan de Waddenacademie te verstrekken. Eind 2019 heeft het dagelijks bestuur een beschikking voor 2020 aan de Waddenacademie verstrekt. In 2020 is er gestart met de verkenning naar de kennishuishouding. Onder paragraaf 3.2 is dit nader toegelicht.

Budget monitoring

Evenals in eerdere begrotingen voorziet de begroting in een budget monitoring. Deze is aangewend om enerzijds de Waddenacademie in staat te stellen een prototype voor een gebiedsmonitor te ontwikkelen (zgn. Waddenbarometer) waarmee periodiek de duurzaamheid van het waddegebied kan worden gemeten. Daarnaast heeft het Waddenfonds in 2015 gewerkt aan een scan van alle toegekende projecten waarmee de effectiviteit van gesubsidieerde projecten wordt geregistreerd. In 2017 is het zogenaamde dashboard gerealiseerd. Dit dashboard is bedoeld om informatie over de voortgang van het fonds vanuit verschillende systemen te bundelen en duidelijk (grafisch) weer te geven. Om alle verwachtingen omtrent het monitoren van waddenfondsprojecten een gelijke richting te geven heeft het dagelijks bestuur eind 2017 een zogenoemde Taskforce ingesteld. De Taskforce heeft in de zomer van 2018 haar monitorings- en evaluatie systeem opgeleverd. Inmiddels wordt er actief met dit systeem gewerkt. Het systeem zal de komende jaren vervolgvwerkzaamheden met zich meebrengen die financieel gedekt kunnen worden uit deze begrotingspost. Mocht blijken dat deze post onvoldoende is dan wordt voorgesteld dat het dagelijks bestuur aanvullingen kan doen, indien en voorzover onderstaand Ontwikkelbudget daar de ruimte voor biedt.

Ontwikkelbudget

Om tot gedegen subsidieaanvragen te komen is dit budget beschikbaar voor instrumentontwikkeling en om bepaalde complexe situaties te ondersteunen dan wel vooronderzoek, haalbaarheidsonderzoek of coalitievorming te bekostigen. Hiervoor is € 0,3 miljoen op jaarbasis geraamd. In 2018 is met een deel van dit budget een pilot gedraaid met de advieskostenregeling (de zogenoemde voucherregeling).

6.1.2 Begrotingsprogramma Bedrijfsvoering

Uitvoeringsorganisatie en beheerfuncties:

In totaal was in 2020 € 2.250.000 beschikbaar. In een separate begrotingswijziging 2020 wordt voorgesteld om 350.000,- extra beschikbaar te stellen, zie ook paragraaf 3.2.

Personele inzet:

De personele inzet bestaat uit personeel dat in vaste dienst dan wel op detacheringsbasis in de uitvoeringsorganisatie werkt. Daarnaast wordt er op ad hoc basis door de provincie Fryslân specifieke en specialistische kennis geleverd. Er is voorgaande jaren tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld dat blijkt niet voldoende. In paragraaf 3.2 wordt expliciet ingegaan op de hoogte van de extra benodigde middelen.

Huisvesting:

Het Huis voor de Wadden wordt door het Waddenfonds gehuurd van het Old Burger Weeshuis. De Waddenacademie en het Omgevingsberaad Waddengebied onderhuren hun ruimte van het Waddenfonds.

Externe expertise:

De organisatie maakt gebruik van externe (contra) expertise wanneer het niet via de vaste (gedetacheerde) bezetting beschikbaar is en ook het kennisnetwerk van de beheersorganisatie er niet in kan voorzien of wanneer het buiten de reguliere contracten valt. Het gaat vooral om specialistische expertise op financieel, juridisch gebied.

Beheerorganisatie:

Tot 1 september 2014 werd de beheerfunctie door Dienst Landelijk Gebied uitgeoefend. De provincie Fryslân heeft per september 2014 de beheerfunctie overgenomen. De beheertaak is inmiddels uitgebouwd omdat processen rond beheer, voortgang en verantwoording, eindafrekening en veldinspecties van verstrekte subsidies robuuster worden ingericht. De overeenkomst met de provincie Fryslân liep in principe tot september 2018 en is stilzwijgend verlengd in afwachting van een onderzoek naar kwantiteit en kwaliteit van werkprocessen. Vaststelling van de nieuwe overeenkomst vindt plaats zodra het algemeen bestuur een besluit heeft genomen op de 6^e conceptbegrotingswijziging 2020 Waddenfonds en de conceptbegroting 2021 Waddenfonds. De consequenties zijn in paragraaf 3.2 aan de orde gekomen.

Overige organisatiekosten:

Onder organisatiekosten vallen onder andere uitgaven voor: het organiseren, houden en bezoeken van de Waddendagen en andere bijeenkomsten; accountantskosten; communicatie (website, formats, content); huisstijl (formats, briefpapier); digitalisering; telefoonkosten; representatie en kantoorkosten bestuursvergaderingen (reiskosten, versnapering, werkbezoeken); verzekeringen, inschrijving KvK, belastingen e.d.; vacatievergoeding en reiskosten voor de onafhankelijke kwaliteitscommissie en de (deskundigen)adviescommissie.

6.1.3 Begrotingsprogramma Algemene dekkingsmiddelen

Gedecentraliseerde middelen Rijk

Op grond van het Bestuursakkoord ontvangt de GR Waddenfonds voor het jaar 2021 via het Provinciefonds een decentralisatie-uitkering van € 28,878 miljoen.

Rente

Met ingang van 2014 worden de geldmiddelen die nog niet direct uitbetaald hoeven te worden op grond van de Wet Schatkistbankieren verplicht bij het ministerie van Financiën gestald. Van het ministerie wordt hierop een rentevergoeding ontvangen die gelijk ligt aan de Nederlandse staatsrente. Voor de jaren 2019 en 2020 wordt een bedrag van ruim € 0,4 miljoen geraamd als te ontvangen rente. Voor 2021 € 0,3 miljoen, 2021 € 0,2 miljoen, 2023 € 0,08 miljoen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 € 0. Op de afname van de renteopbrengsten wordt in paragraaf 3.2 'Algemene financiële en beleidsmatige kaders' nader ingegaan.

Vrijval overlopende passiva door vrijval projecten

Soms vallen er bij het vaststellen van de definitieve subsidiebeschikking van een project middelen vrij, bijvoorbeeld doordat de subsidiabele kosten van het project lager uitvallen of doordat het project geen doorgang heeft gevonden. In dergelijke gevallen worden de vrijgevallen middelen aan de algemene dekkingsmiddelen toegevoegd.

6.1.4 Resultaatbestemming

In beginsel valt het jaarresultaat toe aan de algemene reserve. Bewuste keuzes hebben ervoor gezorgd dat deze reserve ultimo 2019 ruim 30 miljoen bedroeg. De reservevorming is nodig met het oog op het weerstandsvermogen en met het oog op toekomstige investeringen. In de voorgaande hoofdstukken 3 en 6 is uitgebreid ingegaan op de aanwending en besluitvorming over deze reserve.

6.2 2021 en verder

De begroting 2021 geeft hetzelfde perspectief voor de jaren 2022 tot en met 2025 met die verstande dat de uitbreiding van de organisatiekosten tot en met 2023 loopt.

Na introductie van het Investeringskader en het stelsel waarmee projecten meerjarig gefinancierd kunnen worden, kan een beslag ontstaan op de ruimte van komende begrotingen. Dit kan het hierboven geschetste meerjarenperspectief voor de begrotingsjaren 2022 en volgende doen wijzigen. Indien een intentie tot gevolg heeft dat er een beslag wordt gelegd op de begrotingsruimte van komende begrotingen wordt daarmee het 'vrij' beschikbaar budget voor subsidiethema's en -programma's in die komende jaren verlaagd. Dat daartoe aanleiding kan zijn, is nader toegelicht in hoofdstuk 3 en 6.2.1.

Zoals in hoofdstuk 3 al is aangegeven met betrekking tot de reeds vastgestelde majeure projecten, kunt u in het schema hierboven constateren wat de meerjaren doorwerking van deze projecten is.

Financieel gezien gelden vooralsnog de volgende jaarschijven (rijks dotaties) die aan het Waddenfonds zullen worden toegevoegd:

2022 t/m 2026 (jaarlijks): € 28.878.000,-

Vastgesteld door het algemeen bestuur Waddenfonds op 3 juli 2020.

H. Staghouwer
Voorzitter

G.W. Huisman
secretaris